XIV-ik évfolyam. 30-ik szám. Köszeg, 1894. julius 29-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt = 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona, negyedévre 1 frt = 2 korona. Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felelős szerkesztő: WITTINGER ANTAL. Kiadó és laptulajdonos: FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkör 81) intézendők. Nyiltter sora 40 fir. — Hirdetések nagyság szerint.

Megélhetés és becsület.

A megélhetés gondja folytonosan munkára, kitartásra ösztönzi az embert. Bizalommal, nagyobb reménynyel küzd, szenved az ember, hogy a társadalmi poziciót magának biztositsa.

A mai társadalmi fogalmak szerint minden embernek maga iránt való legelső kötelessége az anyagiakban való előmenetelét munkálni, megélhetését biztositani. És az emberiség saját jól fölfogott érdekében, buzgalommal igyekszik ezt megvalósitani, csakhogy ezerféle módon mozditja azt elő.

Innen van az, hogy több ember nem csinál lelkiismereti kérdést a megélhetés eszközeinek megválogatásánál.

Azt senki sem fogja elvitatni, hogy a tisztességes megélhetést leginkább a szorgalom, takarékosság, tisztakezüség által biztosithatjuk, s ha szorgalmasak, takarékosak, tisztakezűek vagyunk, remélhetjük, a mit csak a gondviselés adhat, nyujthat nekünk, a segedelmet, melylyel becsületes igyekezetünkben megsegit bennünket.

A társadalom jobbjai pedig tárt karokkal zárnak bennünket abba a kasztba, a hol tisztességes megélhetésünket munkálhatjuk s családunk jövőjét biztosithatjuk. Még akkor is, még abban az esetben is, ha a világ balitélete félre magyarázza törekvésünket, a rágalmazó epébe mártott nyelve kicsinylőleg teszi meg nyilatkozatát: megnyugvást találhatunk lelkiismeretünk tisztaságában, melyről mindannyiszor vissza pattan az irigykedés, rágalom nyilvesszője s többször mint nem azt sebesiti meg, aki elég vakmerő volt azt ellenünk irányitani.

Tapasztaljuk, hogy a becsületes munkást, kötelességét buzgalommal, kitartással, szorgalommal teljesiteni igyekvőt s a ki hamis keresettől elfordul, éppen azok igyekeznek sárral dobálni, a kiknek arczáról egy elpalástolbatatlan érzés pirja sugárzik le s a kiknek a zsebében tisztességtelen uton összeharácsolt pénz cseng. Azok járnak felemelt fővel, azok igyekeznek sokat mutatni, azok tudják keresni a feltünést, a kik pénzért vásárolják meg a rövidlátók becsülését, a kik élelmes kapzsisággal szaporitják azt a vagyont, melyből némelykor csak azért gyakorolják a humanizmust, hogy port hintsenek a világ szemébe, s kierőszakolják annak becsülését.

A társadalom nem ritkán érdemetlenre pazarolja becsülését, de többször megtörténik, hogy felismert kapzsiságot sem itéli el szigoruan, mert az embert pénzeért, vagyonáért értékeli.

Magának a társadalomnak kellene lennie igazságos birónak, — a mely felismerné s megvédené a becsületes embert; elitélni, mocsoktalan köréből számüzné azokat, a kik akár a szegény becsületes emberek tönkre juttatásával, akár más tisztességtelen uton szerzett vagyonnal jog- és érdemtelenül dicsekszenek.

A társadalomban egész raj keletkezett immár a mely folytonosan bűnös spekulációkkal üzérkedik. Vannak, a kik előre fontolt szándékkal buknak meg, hogy ezzel a bukással kereskedőket kárositsanak meg, lázitsák a becsületes szaktársak közt óva, féltve őrzött bizalmat. Vannak, a kik olyan szándékkal vesznek kölcsönt, kogy azt sohasem fizetik vissza, azzal kárositják kezeseiket s megnehezitik a becsületes embereknek való kölcsönzést. És vannak undok férgei, vad állatai a társadalomnak, a kik egy fékevesztett pillanatban vad gyülölettel ragadják kezükbe a gyilkos kést, hogy egy élet árán szerezzenek maguknak pénzt. És az ártatlan kibuggyant vérén sem találják meg a becsületesség tiltó szavát.

Szégyenpir fut végig a becsületes ember arczán, mikor a mások vagyon után való kapzsi sóvárgást látja. Lesujtó társadalmi tünetek ezek.

A segélypénztárak fejlesztése.

Az 1891-ik XIV-ik törvényczikk az ipari és gyári alkalmazottak betegsegelyezéséről intézkedik. Uttörő alkotás ez a törvény, melynek kezdeményezője bizonyára tisztában volt magával arra nézve, bogy az ügyet e törvény nem rendezte véglegesen, hanem hogy az első lépést kivánta megtenni egy nálunk járatlan ösvényen, parlag, művelésre méltó területen.

A törvény alapján létesültek tényleg a kerületi-, testületi-, magánvállalati stb. segélypénztárak, melyek száma ma már túlhaladja a 300-at. Régi egyletek alkalmazkodtak az uj törvényhez és sok uj pénztár alakult felsőbb kezdeményezésre a törvény értelmében. Az ipartörvény szerint régebben alakult testületi segélypénztárak is átalakultak s ma egy hatalmalmas — de még távolról sem elégséges és nem mindenben megfelelő — szervezet teljesiti az országban misszióját, segitséget nyujtván a szenvedőknek, vigaszt ezek hozzátartozóinak.

Alig egy-két évi működés után azonban már is kidomborodnak ez intésmény hiányai; óhajok, panaszok merülnek fel, mert javitani, pótolni, kiegészíteni kell az eddigi intézkedéseket. A segélypénztárak küldöttei

TÁRCZA.

A sorsüldözött.

Rongyok közt született kemény tél közepén. Atyja még mielőtt ő a világra jött hivatásának lett áldozata, a igy mint apátlan árva kezdte meg nyomoruit pályafutását. Bölcsője a hideg pinczelakás egy picziny zúga volt, a meleg dunnát s a puha vánkosokat néhány már rég elnyűtt, szinehagyott ruhadarab képezé. Szegény teremtés nem élvezhette a tápláló s erőt adó anyai tejet, mert az anya gyenge, beteges asszony s nem szoptathatá kisdedét. Sovány testén melengette a hidegben didergő gyermeket s mig csendes dudolgatással altatá, kebleből gyakorta nehéz sóhajok törtek elő . . .

A kicsike elaludt anyja ölében, oly édesen szendergett, mintha a legboldogabb halandónak született volna e világra. Soká nézte a nő hallgatagon kis gyermekét, majd a kisded fölé hajolva igy sóhajtott föl: „Mi lesz belőled egyetlen gyermekem? Mi sors, mi nyomoruság vár reád e földön? Miért is kellett születned, ha nem tudlak táplálni, fölnevelni? Oh Isten, tekints e gyermekre s adj erőt nekem, hogy dolgozhassak ő érette!"

Elhallgatott, csendes lett körülte minden, csak forró könnyei peregtek végig beesett, sápadt arczán. A gyermek fölébredt s sirni kezdett. „Ne sirj kicsikém, ne sirj, itt a tej". S a kicsiny gyermek mohón kapott a feléje nyujtott kaucsuk cső utáu s csendesen szivta magába egyedüli táplálékát . . . . .

Hat éves lett a fiu, idáig csak fölnevelkedett valahogy. Anyja nagy nehezen tudott csak annyit keresni, hogy ketten nyomoruságosan megélhessenek. Igaz ugyan, hogy csak rongyokkal takargathatta fiának gyenge, vézna testét s tápláló erőt adó eledel vajmi ritkán került számukra, de azért mégis nyugodtan türték a sors által rájuk rótt nyomoruságot.

Szegény fiu! Már csecsemő korától fogva a nyomor és nélkülözés közepette nevelkedett, megtanulta ismerni a szegénységet korán, nagyon korán. Ő nem játszhatott úgy mint a többi gyermekek, vidáman, gond nélkül, mert hisz neki legtöbbször csak egy darabka száraz kenyér jutott ebédre s anyja is mindig betegeskedett. Sohasem kapott játékot, uj ruha sem födte testét soha, a sors mostohája volt.

Hat éves korában, mikor nagy könyörgésre fölvették az iskola iugyen tanulói közé, már komoly, magábavonult gyerek volt. Társai gunyjának kitéve, lenézve, semmire sem becsülve, szegénységeért, beteges kinézéseért, járta végig az elemi iskolákat. Eleinte nagyon bántotta gyermekes kedélyét ez az elbánás s gyakorta sirt titokban, de később hozzá szokott ehhez is. Mindjárt eleinte föltünt tanitói előtt a fiu fogékonysága, kitünő esze, a mi a későbbi korban még hatványozódott.

Önerejéből, sok szenvedés és küzdelem, megalázkodás és nyomoruság árán vihette csak annyira, hogy gimnáziumi tanulmányait végezhette s ezenközben anyját ki már hosszabb idő óta képtelen volt a munkára, eltarthatta. Kitünő szorgalma, fényes talentuma társai között mindig az elsőségre juttatták.

Ezért is sokat kellett türnie, szenvednie, mert a piszkos irigység, lenézés sohasem nyugodott. De ő a lefolyt idő alatt annyira megkomolyodott, hogy az ilyen dolgokat utóbb már föl sem vette.

14 éves korában kész élet philosophus volt. Ekkor veszitette el édes anyját, az egyeduli lényt, kit e földön szeretett s ki őt is szerette. Kimondhatatlan fájdalmakat szenvedett s busan, bánatos, vérző szivvel ballagott az egyszerü feketére festett fakoporsó után, mely mindenét magába zárta. Könv nem jött szemeibe, egy hangot sem hallatott, csak ott belül érezte, hogy valami halálra van sebezve, bogy valami nagyon fáj. Nem panaszkodott a sors, nem zugolódott az Isten ellen, a miért elszakitá tőle azt, ki mindene volt, s kit oly korán kelle veszitenie. Magába zárta fájdalmát, a némának tartotta azt és szentnek.

A temetés megemésztetto összes megtakaritott pénzét s mikor a 14 éves ifju a temetésről visszajött, megtörve, szenvedő állapotban, lelki betegen, keserüen sóhajtott föl: Nincs már k i é r t, de van még m i é r t küzdenem s tovább tanult lázas szorgalommal s ujra fölvette a küzdelmet a nyomorral. Kedélye azonban anyja halála óta nagyon megváltozott. Elkomorult, szótalan lett, nem társalkodott senkivel, csak annak az egy eszmének élt, mely egész lelkületét eltölté. Ezt az eszmei akarta ő kivinni, ezért küzdött, fáradt, szenvedett. Nem volt egyetlen barátja s hasztalan keresett ilyet, rátalálni erre nem tudott, mert az ő magasztos gondolkodását, lángesze szüleményeit nem értette meg senki. Az iskolákat elvégezvén, az irodalmi pályát választotta, melyre legnagyobb hivatást érzett magában. Nem tartotta magát tündöklő uagyságnak, de mindig mondogatta magában: lelkemben van az az isteni szikra, mely a bohem népséget megkülömböztoti a más emberektől. Azt gondolta, hogy immáron vége a nyomornak, szenvedésnek, ezután már könnyebben megy minden.

Csalódott.

Most kezdette még csak megismerni az életet, az embereket. Soha sem volt kegyeltje Fortunának, de most még kevésbbé! Magasan szárnyaló lelko röptében mindig megsebesült, eszméjének nem tudott testet adni,

legutóbb tartották Budaposten értekezletet, melyen preczizirozták azokat a kérdéseket, melyek ma már megérettek a tárgyalásra s elintézésre.

Ezek a kérdések, melyek egy legközelebb, hihetőleg már az ősz elején, tartandó segélypénztári általános gyülés elé kerülnek — értesüléseink szerint — a következőkben sorolhatók föl.

Az elsőfoku iparhatóságok köteleztessenek, hogy az 1884. XVII. t.-cz. alapján bejelentett, illetve beszegődtetett biztositásra kötelezettek neveit a pénztárak által rendelkezésükre bocsátandó nyomtatványokon esetről-esetre a betegsegélyző pénztárakkal közöljék.

Vendéglő, korcsma, fogadó, sörház, pálinkamérés, kávéhez, kávémérés és szállodák női alkalmazottjai a pénztárba belépni köteleztessenek.

A gazdasági terméket feldolgozó gyárak munkásaira is kiterjesztessenek az 1891 : XIV. t.-cz. rendelkezései.

Az épitőmesterek és vállalkozók vidéken dolgozó alkalmazottjai azon kerületi pénztárhoz tartoznak, melynek területén dolgoznak.

Oly városokban, hol több elismert jellegü betegsegélyző pénztár van, az átlagos napibérek és a járulékkulcs az iparhatóság által egyformán állapittassék meg.

A családtagoknak tagsági jogai és kötelességei.

Egységes tagkönyv.

Az általános portómentesség kieszközlése.

A bizalmi férfiui tisztséget a körjegyzők legyenek kötelesek elvállalni.

A pénztári szövetség és kölcsönösség megállapitása.

A munkanélküliek nyilvántartásának módja.

Az egyszeri 20 heti segély kimerülése után mikor álljon be az ujabb segélyezésre való igény.

A gyermekágyi segély négy héten át csak az esetben szolgáltassék ki, ha az illető munkában nem áll.

Bujakórban szenvedők kórházi ápolási költségei az államot terheljék.

A pénztárt ellenőrző közegek vasuti szabadjegye.

A kihágási eljárás részletes szabályozása.

A tanonczok táppénze.

A betegsegélyző pénztárak viszonya a kórházakhoz.

Mint e kérdésekből látszik, van sok közös baj, sok olyan kérdés, melyek a segélypénztárakat egyiránt érdeklik, de ez a sorozata a fölvetett kérdéseknek nem meriti ki a segélypénztári egészséges és egységes fejlődésének nagy kérdését.

A főkérdés a segélypénztárak egységessé tétele, összesitése. Mert mig egyrészt meggyülik a munkaadónak a baja tiz segédje után az illetékeket esetleg tizfele kell befizetni, eddig megnehezíti a hatásos működést a sokféle pénztár s az ezek által fölemésztett igazgatási és kezelési költségek. Egy-egy nagyobb pénztár jövedelmeinek igen tekintélyes része rá megy a kezelési és adminisztrativ kiadásokra. Holott ha egy-egy városban csak egy pénztár volna, a munkások és alkalmazottak járulékainak fölemelése nélkül, a kezelési költségek jelentékeny csökkentése mellett, sokkal több jótéteményben lehetne részesiteni az érdekelteket, de a pénztárak existencziáját mindenesetre biztos alapra helyezné a kezelés és igazgatás központositása, illetőleg egyszerüsitése. Ez nagyon egyszerü számadás.

Első sorban tehát oda kellene törekedni, hogy ne kerületi és testületi és sok egyéb pénztár legyen egy-egy városban, hanem — a vállalati, illetőleg a gyári pénztárakon kivül — minden városban egy központi pénztárban kellene az összes érdekelteket egyesiteni.

A gyári és vállalati pénztárakat azért kellene továbbra is megengedni, mert a kiválóbb telepeknek mindenesetre érdekében áll, hogy munkás-állományuk állandósitása szempontjából speciális kedvezményeket biztositsanak alkalmazottjaiknak és esetleg kor- és szolgálati pótlékokat léptessenek életbe.

Ezenkivül azonban az összes többi érdekelteket városonkint egy kalap alá kellene vonni s e hatalmas, erőteljes központi pénztárakat fokról-fokra terjeszteni; oda kellene hatni, hogy bizonyos felosztás szerint e központi pénztárak létesitsenek kerületükben fiókokat (t. i. a kisebb mezővárosokban, községekben, falukban), ugy hogy minden érdekeltjei benne legyenek a pénztárakban s azok, a hol fiókat létesiteni nem érdemes, direkte fizessék illetékeiket a központba.

Végre e központi pénztárak országos összesitése, illetőleg segélypénztári szövetséggé való alakitása által elejét lehetne venni azoknak a bajoknak, melyek egyes pénztárak időleges túlterheléséből származhatnának.

Szóval igen fontos ez a dolog; a szocziális kérdés békés megoldása szempontjából komoly figyelmet kellene szentelni e kérdésnek. A társadalom csak érdeklődhetik az ügy iránt, a kormánynak azonban tanulni, okulni és ez alapon — a tapasztalatok józan utasitásai szerint — intézkednie is.

Ha kicsinyli a kormány ezt a magánkezdeményezést, hivja meg az érdekelt és már tapasztalatokkal dicsekvő intézmények képviselőit és ezek referádájából alkosson magának képet a legközelebbi teendőkre nézve.

Kevés aktuális ügy van jelenleg, mely jobban megérdemelné figyelmét, mint ez, a segélypénztárak fejlesztésének életbevágó kérdése. É . . . . s.

HIREK.

— **Sz-Jakab egyháza.** Ma Kőszegen bucsu van. Ez volt valaha az igazi, de most már csak másodrendü bucsu, mióta t. i. nem plébánia-templom többé Sz-Jakab egyháza, vagyis a benczések temploma. Ezt a 15. század elején épült plébánia-templomot 1554-től a helvét, később pedig az ág. evangelikusok tartották elfoglalva s mikor 1671-ben királyi rendeletre vissza került a katolikusok kezére, a jezsuiták idejében még 22 éven át (1675—1697) volt plébánia-templom. A jézsuiták után világi papok, majd a kegyesrendiek, 1815-ben pedig a benczések birtokába ment át a templom. Látogatóit figyelmeztetjük szép gotikus stiljére s a csucsiveket összefogó zárókövek diszitésére. Az egyiken a szentély előtt az egykori kegyurnak, Garai Miklós nádornak kigyós czimere látható.

— **Anna-napja.** Szép kis ünnepély volt mult szerdán hidegviz gyógyintézetünkben. A sok derék uri vendégnép, mint egyébkor is, este 7 órakor ült asztalhoz, de már előbb suttogta egymás közt, hogy ünnep van a háznál. Ünnepet ültek. Nem világra szólót, hanem családi jellegüt abban a körben, a melyben hetek óta élnek. Szólt pedig az ünneplés a szeretetre méltó háziasszonynak, dr. *Dreiszker* Józsefné ő nagyságának, kinek névünnepe volt. Neki szólt a sok szép virágcsokor és egyéb értékes tárgy, neki a zene, mely felhangzott. Ó róla és kedves férjéről emlékezett meg a családtagok közül asztal fölött egy dr. *Kassay* Gusztáv ékes latinnyelvü felköszöntőben, *Fehér* lyczeumi tanár, *Marusák* igazgató, *Molnár* János plébános stb.

— **Sikerült mulatság.** Tüzoltóinknak nagy szerencséjük van a mulatságok rendezésében. Mindenik sikerül. Ha egyszer az idő ront bele avatatlan kezekkel, nos, akkor inkább kétszer mulatnak, mert mulatni muszáj, főleg, ha már egyszer megfizette az ember a mulatság árát. Ugy bizony. És az e hó 15-től az eső miatt 22-re elhalasztott és ekkor megtartott tüzoltó-mulatság csakugyan nagyon szép volt. Széppé tette pedig főleg a közönség, a melynek minden rétege képviselve volt a sörház-kertben. Még a vizgyógyitó intézet vendégei is át jöttek volt a szomszédból, hogy ők is kivegyék a maguk részét a mulatságból, melynek fénypontját tagadhatlanul megint csak a dr. *Schmidt* által rendezett tüzijáték képezte.

— **Köszönetnyilvánitás.** A tüzoltómulatságot rendező bizottság a helybeli tüzoltó-egylet nevében dr. *Schmidt* J. urnak, a kitünő pirotechnikusnak, ki gyönyörü tüzijátékával mulatatta a közönséget, ugy *Bonitzer* kisasszonynak, *Prenner* és *Proschek* uraknak, szives közreműködésükért legmélyebb köszönetet fejezi ki.

— **Köszönet-nyilvánitás.** A helybeli önk. tüzoltó-egyesület által f. é. julius hó 22-én rendezett nyári mulatságnak összes jövedelme 265 frt 50 kr. Kiadások összege 161 frt 23 kr. — Mint tiszta jövedelem maradt tehát az egyesület javára 104 frt 27 kr. Felülfizettek a következő urak és hölgyek: Major János prépost 2 frtot; özv. Gürtné, Müller Ede, Czeke Gusztáv, Hábán, Porpáczy városkapitány, Jenny Ödön, Tipka polgármester, Gratzl, dr. Kováts, Pfeffel kir. közjegyző egyenkint 1 frtot, Draskovits Imre, Ebergényiné, Korcsmáros Menyhért, dr. Lauringer, Smiddeg gr. Vörös Zsigmond, Wiezinger, Zarka Sándorné, Pulcz tábornok, Seper, Kaiseral, Róth Sándor, Markovits ügyvéd, Horváth Béla, Turcsányi Lajos, dr. Gerbauser, Tuczentaller mérnök, Horváth György egyenkint 50 krt. N. N. 30 krt. Egy közkatona 12 krt. Az elsorolt nemeslelkü felülfizetőknek hálás köszönetét fejezi ki

az egyesület választmánya.

— **A turista-egyesület kirándulásai.** Augusztus 5-én, mint már jeleztük, a turista-egyesület nagy kirándulást rendez az Irottkőre és kéri az egyesület tagjait és a t. közönséget, sziveskedjenek ezen minél számosabban résztvenni. Miután ez ünnepély 4-ik évfordulója lesz az Irottkői kilátótorony felavatásának, meg fognak ott jelenni a vidéki turista-egyesületek mind és ez alkalommal az Irottkőnél vendéglős, tánczhely és zenekar is lesz. A rohonczi dalárda énekelőadásokat szándékozik tartani, a turista-egyesületek képviselői pedig a toronyból alkalmi emlékbeszédeket fognak tartani. Turista-egyesületünk a kirándulást ugy tervezi, hogy a kirándulók augusztus 5-én korra reggel indulnanak a Stájerházig, ott kényelmesen megreggeliznének és csak a délelőtt folyamán folytatnák utjukat az Irottkőre, hová a többi eegyesületek is körülbelül az ebéd idejére fognak megérkezni. A részletes programmot e héten fogják kiadni. — Augusztus 15-én társas kirándulás lesz Rőtre az uj turista ut felhasználásával. Arra az időre az utnak egy ujabb része is el fog készülni.

— **Nagy kerti ünnepélyre** készül a helybeli turista-egyesület. Ezt f. é. szeptember hó 16-ára tervezi, amikor ő felségeik tavalyi magas látogatásuknak évfordulója lesz. Oly ünnepély fog ez lenni, mely méltó lesz azon nevezetes napok emlékeihez és remélhetőleg a közönség az egyesületet e törekvésében erélyesen támogatni fogja. Ez annál is inkább várható, mert ezen ünnepélynek jövedelme a tervezett ó-házi emléképitmény javára lesz forditva, melyhez már nemsokára komolyan hozzáfognak, mert innen-onnan csak alig egy esztendő választ el bennünket azon nevezetes időponttól, midőn az ország fennállásának ezredéves ünnepére kell készülnünk, akkora pedig az ó-ház emléképitménynek is ott kell büszkélkednie az Ó-ház kúpján, hirdetve városunk lakosságának hazafiságát és áldozatkészségét.

— **Nyilvános köszönet.** *Wrangl* Tekla grófné ő méltósága a turista-egyesület működéséről elismerően nyilatkozva, annak czéljaira 6 frtot volt szives adományozni, melyért hálás köszönetét nyilvánitja a turista-egyesület elnöksége.

— **Fürdővendégek.** A hidegviz-gyógyitóintézet ujabban érkezett vendégei: Marusák Pál, felsőbb leányiskolai igazgató Sopronból; Kossov Béla tanitóképzőintézeti igazgató Sopronból; Kossov Béláné urhölgy Sopronból; Istóczy Sándor ügyvéd Szombathelyről; Hirschler Vilmos kereskedő Kis-Cellből Schwarz Antal magánzó Sopronból; Zinnhober Mária, nagykereskedő neje, Budapestről; Zinnhober Miczi és Margit kisasszonyok Budapestről; Piffel Ede, nagykereskedő Budapestről, Honig Samu kereskedő Kis-Czellből. Az összes szám 72.

— **A felsőbb leányiskola ügye.** A dunántúli ág. ev. egyházkerület már tavai elhatározta, hogy városunkban felsőbb leányiskolat állit és az előmunkálatok teljesitésére bizottságot is küldött ki. Ez a bizottság már itt járt s mint halljuk a jövő hó 15-én ismét eljön, mert kilátás van arra nézve, hogy a felállitandó intézet helye iránt végleges megállapodásra lehet jönni.

— **Az öntözés.** Bár intézkedett a rendőrség és a legtöbb ember kötelességének tartja háza tájának a megöntözését, mégis vannak csökönösök, a kik nem teszik meg ebbeli kötelességüket s igy vétenek a közegészségügyi szabályok ellen. Figyelmeztetjük a lakosságot, hogy e tekintetben ne kövessen el mulasztást és ne várja a rendőrt, hanem legyen azon, hogy a város közegészségügye és jó hire egyesek mulasztása által ne szenvedjen.

— **Ki a becsületes megtaláló?** Mult vasárnap valaki a Sz.-Vid kápolna tőszomszédságában elveszitette 15 frtot tartalmazó pénztárczáját. Károsult egy szegény özvegy, ki lapunk utján arra kéri a becsületes megtalálót, hogy a talált tárgyat kellő jutalom fejében lapunk kiadóhivatalában adja át.

— **Jó vásár.** Ritkán esik meg, hogy olyan jó vásárunk legyen, mint ez a Jakab előtti volt mult hétfőn. Roppant látogatott volt, különösen a marhavásár, hol ez egyszer távol országokból jelentek meg vevők. Felhajtottak 1529 db szarvasmarhát és 260 lovat. Eladtak 1013 db marhát és 170 lovat nagyon jó árakon.

— **Tüz ellen.** Annyi vagyont emészt el igy aratás idején a tüz; annyi szerencsétlenség történik némely ember könnyelmüsége vagy vigyázatlansága folytán, hogy nagyon időszerü valami, ha a hatóság a lakosságot a legmesszebb menő óvóintézkedések megtételére és a tüzrendészeti szabályrendeletek szigoru betartására figyelmezteti. E szükségtől áthatva a helybeli tüzoltó-egyesület elnöksége a következő átiratot intézte polgármesterünkhöz:

---

mert senki sem értette meg. A naturalista világ, s az érzéki emberek futó bolondnak tekinték a nemesen gondolkozó fiatal embert s keserüen kellett tapasztalnia azt, minő éretlen s máris milyen korrumpált a világ.

Napról-napra jobban megerősödött ama hitében, hogy az emberek milyen köznapiasan gondolkoznak. De azért nem csüggedett, nem panaszkodott, hanem haladt tovább. Propagandát akart csinálni eszméinek, de fenkölt gondolkozása csak gunyolókat teremtett számára, lángeszét, merész ideáit őrültségnek tekintették s később már a hirlapok sem közölték czikkeit, az előfizető közönség érdekében. (?)

Ekkor azonban fölháborodott nemesen érző lelke, s látva azt, hogy hiába küzd, hasztalan fárad, a koros nemzedék jutalmul töviskoronát és kényszer zubbonyt akar neki nyujtani, visszavonult s más pályán próbált szerencsét. De hasztalan! Ez a légkör nem volt neki megfelelő, nem érezte magát jól uj pályáján s rövidesen abba hagyta.

Visszatért az irodalomhoz, de késön. Nevét már feledték s hiaba irta a legszebb czikkeket, nem fogadták el tőle semmit többe. Az emberek a világ őrültnek deklarálták őt.

Nehéz sorsra, nyomorult helyzetbe jutott; bejárta az egész országot, mindenütt szerencsét akart próbálni, de ez mindig hátat forditott neki. Alig tudott napról-napra megélni. Hosszu időn keresztül nyomorultan tengeté életét s bár mindent megkisérlett, semmi sem sikerült neki. A sors üldözöttje volt. Egész életén keresztül sokat szenvedett és küzdött de semmi sem bantotta, csak az, hogy annyira csalódott az emberekben. — Kifáradva, s elcsüggedten hagyott fel a hasztalan munkával. Mindenütt ismerték már s mindenütt bolondnak tartották s ha valahol foglalkozást keresett magának, ridegen elutasitották.

Lassankint kihalt belőle minden érzés, élő árny volt már csupán s oly lény, moly csak máról holnapra tengődik. Kimerülten, s teljesen elcsüggedve indult el fölkeresni még egyszer édes anyja sirhantját. A sirt elfödte a gaz, a kis domb csaknem egyforma lett a sik földdel, csak a kereszt fa maradt meg még a melyről ráismert anyja nyughelyére.

Ősz volt, október vége felé járt az idő, mikor ismét otthon volt rongyosan, kiéhezve, fáradt tagokkal. Vánszorogva ment ki a temetőbe, édes anyja sirjához. Ott leborult az egyszerü fejfára s keservesen zokogott. Térden állva csókolta a hideg hantot s mikor a köny kiapadt fénytelen szemeiből, fölkelt a sirról, egy utolsó „Isten hozzád"-ot rebegtek száraz ajkai anyja nyughelyének s azután lassu léptekkel, végerejét megfeszitve, indult ki a temetőből. Már sötét volt, mire kiért a temető kapuján s ő már nagyon fáradtnak, kimerültnek érezte magát. Meghuzódott a temető árokban s a fáradság erőt vévén rajta, csendesen elaludt, úgy, hogy föl se keljen többé, elaludt — örökre. . . . .

A hideg, őszi szél söpörte az elsárgult leveleket végig, végig a néptelen utakon, s magával vitte egy meg nem értett lángelme, egy sorsüldözött ifju megtörött lelkét.

Nemo.

Tekintetes polgármester Ur!

Midőn a kőszegi önkéntes tüzoltó egylet önzetlen nemes buzgósággal törekszik magasztos czélja felé, hogy polgártársaikuak nemzedékek fáradozásával gyűjtött vagyonát a tűz pusztitásai ellen megvédje: minél imminensebbek a veszély beállhatásának esélyei, annál nagyobb szüksége áll be annak, hogy ezen buzgóság minden érdekelt tényező részéről megfelelő támogatásban részesüljön. A városban aratáskor össze halmozódó szalma és egyéb gyulékony takarmányfélék szabály ellenesen a tüzelő helyekkel ellátott házak közt a padlásokon több helyt nagy tömegekben hordatnak össze; midőn a nap égető sugaraitól a temérdek — nagyrészt régi pozdorjás — zsindelytető a végletig ki van száritva és hevitve, nemcsak a tüzbiztontági szabályrendeletek legszigorubb alkalmazását és betartását kell tisztelettel kernem, de a gyors segélynyujtás lehetőségére irányuló azon tiszteletteljes kéréseimet is bátorkodom a tekintetes polgármester ur elibe terjeszteni; méltóztasson elrendelni, hogy a városnak vizes hordókkal ellátott szekerei legfontosabb czéljuknak azzal is megfeleljenek, hogy a városmajorban mindig teljesen megtöltve álljanak; hogy egy vagy több kellő átmérőjü csap kéznél legyen, mely mindegyik hordó oldalában lehető mély ponton szükség esetében beilleszthető legyen akként, hogy a hordókból minden késedelem nélkül dézsák és vödrökbe lehessen a vizet szükséghez képest kiereszteni. Továbbá arra is bátorkodom tisztelettel a tek. polgármester ur figyelmét felhivni, hogy legalább az egyik városi fogat közeleten kéznél foglalkoztassék, a többi pedig utasitva legyen sietni, hogy tüzesetkor a tüzoltó főparancsnok rendelkezései szerint mielőbb befoghasson és szolgálatot tehessen. Végül a rendőrség nyerjen utasitást, hogy szivattyuzó és más segéderöt — szabályszerüen elégséges mértékben — kirendelni és előállitani felhivás nélkül is már köteles legyen.

Kőszeg, 1894. évi julius hó 25-én.

Tisztelettel
Tuczentaller Lajos,
elnök.

— **Fogyasztók figyelmébe.** Szolgáljon a fogyasztó közönség tudomásául, hogy *Rusznyák* Mátyás hegyalja-utczai hentes a helybeli sertéshizlalóból fedezi szükségleteit s a szokott piaczi árakon méri ki a friss sertéshusi és zsirt.

— **Hirdetmény.** Kőszeg, szab. kir. város pénztári hivatala által ezennel közhirré tétetik, hogy az 1894. évre készitett hadmentességi dijkivetési lajstrom a szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 31104/II számu rendelete folytán f. évi julius hó 30-tól augusztus hó 6-ig bezárólag alulirott hivatalban közszemlére ki van téve. Kőszeg, 1894. évi julius hó 25-én.

Városi pénztár-hivatal.

— **Elnökválasztás.** A helybeli izraelita hitközség mult vasárnap hitközségi elnökéül ujra *Handley* Vilmost választotta.

— **Templomrablás.** Vasárnapról hétfőre virradó éjjelen egy mellékajtón betörtek az izraeliták imaházába, feltörtek egy perselyt és annak tartalmát, valami 10—15 frtot elvitték.

— **Ráfér.** Rohoncz is azok közé a helyek közé tartozik, a melyek ahelyett hogy emelkednének, inkább hanyatlanak. A különböző befolyások megfosztják az ilyen helyeket egyik-másik jövedelmi forrásuktól, intézményüktől s lakosságuk lassan elszegényedik, majd megfogy s igy tengődik tovább. Rohoncz netto ugy jart. Aláhanyatlott ipara és kereskedelme, a mi elég volt arra, hogy elszegényedjék. Ha sikerülne most *Szájbély* Gyulának, a nagybirtokosnak, a várat akként értékesiteni, hogy abban valami állami intézményt honositanának meg, a mint beszélik, elmegyógyitó intézetet, ugy ez lendithetne valamit a szegénysorsu lakosság ügyén, valamint az is, ha a nagyközséget a távoli vasuti állomással esetleg lóvonatu vasut kötné össze. Ilyen kilátásai vannak most Rohoncznak, s mi igaziu örülnénk, ha járásunk második nagyságu és szépségü helyére egy szebb és jobb hajnal hasadna. Ri férne!

— **Hirdetmény.** A vasmegyei gazd. egyesület a f. év őszén tenyész- és ivadék dijazásokat rendez, és pedig: szeptember hó 4-én d. e. Szombathelyen, az állatvásártéren, szeptember hó 10-én d. e. Sárváron, az állatvásártéren. Mindkét helyen külön-külön kitüzetnek: Tehenekre: 1-ső dij 80 korona, 2 ik dij 60 korona, 3-ik dij 50 korona, 4-ik dij 40 korona, 5-ik dij 30 korona, 6-ik dij 20 korona. Üszőkre: (1—3 éves korig) 1-ső dij 80 korona, 2-ik dij 60 korona, 3 ik dij 50 korona, 4-ik dij 40 korona, 5-ik dij 30 korona, 6 ik dij 20 korona. Községi bikákra: 1-ső dij 50 korona, 2-ik dij 40 korona, 3-ik dij 30 korona, 4-ik dij 20 korona. Ivadékokra: félévestől egy éves üszö és bikaborjuk 1-ső dij 30 korona, 2-ik dij 20 korona, 3 ik dij 20 korona, 4-ik dij 10 korona. Szeptember hó 12-én d. e. Felső-Eőrön, az állavásártéren, szeptember hó 15-én d. e. Rohonczon, az állatvásártéren. Mindkét helyen külön-külön kitüzetnek: Tehenekre: 1-ső dij 80 korona, 2-ik dij 70 korona 3-ik dij 60 korona, 4-ik dij 50 korona, 5-ik dij 40 korona, 6-ik 30 korona, 7-ik dij 20 korona, 8-ik dij 20 korona, 9-ik dij 20 korona. Üszőkre: 1-ső dij 80 korona, 2-ik dij 70 korona, 3-ik dij 60 korona, 40-ik dij 50 korona, 5-ik dij 40 korona, 6 ik dij 30 korona, 7-ik dij 20 korona, 8-ik dij 20 korona, 9-ik dij 20 korona. Községi bikákra: 1-ső dij 50 korona, 2-ik dij 40 korona, 3-ik dij 30 korona, 4-ik dij 20 korona. Ivadékokra: félévestől egy éves üszö és bikaborjuk 1-ső dij 30 korona, 2-ik dij 20 korona, 3-ik dij 20 korona, 4-ik dij 10 korona. Ezen dijakra pályázhatnak vasmegyei kisbirtokosok a piros-tarka hegyi jellegü fajtához tartozó olyan állatokkal, melyek legalább egy év óta tulajdonukat képezik, a mely körülmény a községi elöljáró bizonyitványával igazolandó. — Kivételt képeznek az egy éves, vagy ennél fiatalabb növendék-állatok, a melyekre nézve a kiállitó csupán csak azt köteles igazolni, hogy azok tulajdonát képező tehentől származnak. — Az egyforma ivadékok közül előny adatik azoknak, amelyek az egyesülettől vásárolt tisztavérü bikától származnak. Nagyobb tenyésztők által kiállitott egyes állatok arany, ezüst és bronzéremmel dijaztatnak. Legalább 8 dibból álló tenyészállatcsoport dijazására disz- és elismerőoklevelek fognak kiadatni. A már dijazott állatok közül csak azok lesznek ismét dijazhatók, a melyek más csoportba esnek, vagyis a korábbi években üszödijjal kitüntetett állatok most csak a tehendijra pályázhatnak. — Kivételt képeznek a községi bikák, a melyek esetleg ismételve is dijazhatók. Bármely dij azonban csak az esetben fog kiadatni, ha a dijazandó állat tulajdonosa kötelezettséget vállal az iránt, hogy a tehenet és bikát 2 — az üszőt pedig 4 évig tulajdonában megtartva — tenyésztésre használja s egyuttal mint tag az egyesület kötelékébe lép. A biráló-bizottság minden egyes dijazási helyen délelőtt 10 órakor kezdvén meg működését, a kiállitásra szánt állatok — az összeirás teljesitése czéljából — reggeli 9 órára elővezetendők. Miután ezen kiállitásokon lesznek a milleniumi kiállitásra szánt állatok is kijelölve, felhivatnak a megyebeli tenyésztők, hogy minél nagyobb számu tenyészállatot kiállitani sziveskedjenek. Végül pedig felhivatnak mindazon tenyésztők, a kiknek állatai korábbi években dijaztattak, hogy azokat fölülvizsgálás czéljából mindenesetre elővezessék.

Szombathely, 1894. évi julius 1-én.

Röszler Károly, titkár. *Szegedy György*, elnök. *Gothard Sándor*, igazgató.

— **Biczikli-verseny.** A magyar kerékpárosok *Pannonia* nevü egyesülete Szombathelyen a mai napon egyesületi országuti hegyiversenyt rendez Tarcsára. Távolság 45 km.; tét 4 korona. A négy elsőnek a tarcsai fürdő-igazgatóság négy dijat ad, ezenkivül az első és második egyesületi érmet, a harmadik és negyedik egyesületi bronz-érmet kap. Azon versenyzők, kik dijat nem nyernek, de az utat 2 óra 15 perczen belül teszik meg, időérmet nyernek. Inditás 1894. jul. 29-én d. u. 3 óra 30 perczkor Szombathelyen a vásártéri mázsaház előtt. Czél a tarcsai gyógyudvarban levő kut. Versenybiróság: dr. Rhorer Aladár elnök, dr. Huszár Pál, Merten József, Stadler Izidor, Polgár Bertalan.

— **Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület kirándulások** rendezésével kivánja a kiválóbb természeti szépségeket a nagy közönséggel megismertetni. E végből úgy szervezte magát, hogy bármely időben az anyaállamból jövő nagyobb kiránduló csoportokat programmal ellátni, vezetni és kalauzolni tudja. Hazafias tisztelettel közzétesszük tehát, hogy hajlandók vagyunk az anyaállam bármely vidékéről kirándulást rendezni az erdélyi rész bármely pontjára, ha legalább 15—20 kiránduló jelentkezik és a megállapitandó részvételi dij lefizetésére magukat kötelezik. A követendő eljárás ez lenne: A kirándulás illető vidéki szervezője — kit maga a kirándulni akaró társaság választ vagy kér fel — összegyűjti a jelentkezőket és a névsornak legalább 10 nappal előbb beküldésével megkeresi egyesületünket, hogy ekkor és ekkor, ide és ide, ennyi és ennyi napra szólólag egy kirándulási programmot állitson össze. Erre egyesületünk azonnal megállapitja a programmot, kiszámitja a részvételi dijat és közölvén ezt az illető társasággal, a kirándulás érdekében elvégzi a szükséges előintézkedéseket. Ez a határozata egyesületünknek igen fontos, mert ennek alapján igen könnyen és olcsón megtekinthetők az erdélyrészi gyönyörü természeti ritkaságok. Felhivjuk a nagy közönséget, hogy minél nagyobb számban szövetkezzenek ily kirándulások megtevésére. Kérdezősködések *Radnóti* Dezső főtitkárhoz Kolozsvárra intézendők.

Kolozsvárt, 1894. julius 23-án.

Báró Feilitzsch Arthur, társelnök. *Radnóti Dezső*, főtitkár.

Közgazdaság.

A malomipar segély-kiáltása.*)

— Emlékirat. —

Gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, midőn 1842-ben Pesten az első hengermalmot megalapitotta, nagyon jól tudta azt, hogy a Magyarországban termő kitünő minőségü buzából, a technika legujabb vivmánya szerint berendezett malom olyan jó és finom minőségü lisztet képes előállitani, mely nemcsak a belföldi piaczokon, de a külföldön is keresett czikk lesz és azt magas áron fogják vásárolni.

Ezen nemzetgazdászati bölcs szakismerete várakozáson felüli fényes sikert eredményezett.

Ez a fényes siker arra buzditotta a bel- és külföldi tőkepénzeseket, hogy egymást túlliczitálva oly óriási műmalom-telepeket létesitettek hazánkban, hogy egy-egy ilyen iparvállalat képes évenkint egy millió métermázsa gabonát felőrletni.

A malom-ipar ezen szép fejlődése üdvös kihatással volt az egész ország malomiparára; a mennyiben a vidéki kisebb malmok is iparkodtak a nagy malmokkal versenyezni. És a vidéki molnárok — dicséretükre legyen mondva — aránylag rövid idő alatt, noha nagy áldozatok árán, ugy rendezték be malmaikat, hogy immáig képesek a nagymalmok liszt-készitményeivel sikeresen versenyezni. A tisztességes versenyt értve, nem pedig a nagymalmok mai szélhámos versenyét.

A székes főváros területén lévő óriási malmok agyafurt vezetői nem jó szemmel nézték ezt a tisztességes versenyt, melyről leginkábbazon években szereztek meggyőződést, a mely években az idegen gabonát vámvisszatéritési kedvezménynyel nem őrlethették. Akkor, midőn Európa nyugoti államainak védvámos politikáját követve, mi sem engedtük meg, hogy az idegen gabna métermázsája 1 frt 50 kr. (aranyban) vám-illeték nélkül hozzánk bejöhessen.

Az évenkint egy millió métermázsa gabna, feldolgozására berendezett székes fővárosi nagy malmok miniszteri fizetési húzó igazgatói ezen közgazdaságunkra nézve igen üdvös, de az ő telhetetlen zsebeikre nézve igen sanyaru 1888., 1889. 1890-ik években szomoruan tapasztalták, hogy az ő busás jövedelmeiket az ekszportálásnál a külföldi államok védvámos politikája tetemesen megdézsmálja, a belfogyasztásnál pedig az ország különböző vidékein épült malmok tisztességes versenye oly aggasztó módon devalválja, hogy ők ezek ellenében 50—60 ezer forint fizetést élvező igazgatóságaikat s részvényeik után a magas osztalékot csakis ugy képesek fentartani, ha a hazai gabnát őrlető szerény igényü, értelmes és takarékos molnárok tisztességes versenyképessége ellensulyozására, a kormány nyilvánvaló felrevezetésével, az idegen gabna őrlésénél vámvisszatéritési kedvezményt nyernek s azzal kényük és kedvük szerint svindlérozhatnak.

Ezek a dicső matadurok, kik a börzének is kartellban működő fő-főspekulánsai, mivel Európa, államainak védvámos politikáját meg nem változtathatták; ennek következtében, hogy hazánk nemzetgazdasági érdekeinek védelmezésére alkotott 1882. évi XVI. t.-cz. 10. szakaszának és az ugyanazon évi 30.974. számu miniszteri rendelet azon szigoru meghagyásának, hogy az őrlésre szánt gabnának, ha az őrlemény belföldi fogyasztásra van szánva, belföldről kell származnia — kijátszását eszközölhessék, — befolyásos és anyagilag erősen érdekelt benfenteseikkel félrevezették ez e téren teljesen tájékozatlan kormányt, azon kézzelfoghatólag megczáfolható, szélhámos indokolással, hogy „a magyar malomipar produktumának az import-buza bizonyos mennyiségére azon czélból van szüksége, hogy ezáltal a külföldi piaczokon, a többi lisztek ellenében versenyképességgel birjon!“

Ezt a valóságnak meg nem felelő magas kijelentést, melyet Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ur 1893-ban november 28-án az országgyülésen — ismételten meghallgatott szakértőkre való hivatkozással — mondott, Magyarországnak több mint harminczezer szakértő molnárja képes kézzelfoghatólag megczáfolni. Minden kétségen felül nyilvánvaló dolog lévén, hogy külföldi piaczokra ekszportálható (0., 1. és 2-ős számu) finom lisztet a silány minőségü román buzából bármily kitünő gépezettel berendezett malom, akármilyen őrlési rendszer mellett, — nem miut ők állitják 70%-ot, — de legfeljebb 10%-ot képes előállitani.

Ezen, bátran el merjük mondani, megczáfolhatatlan tényből világosan kitünik az, hogy az idegen buzára nem azon czélból van a kivitelre is dolgozó nagymalmoknak szükségük, mint azt Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter urral az országgyülésen kijelentették, hanem igenis azért, hogy az „őrlési engedély“ révén, a vámvisszatérités monopoliumának birtokában, a hazai buzánál 2 frttal megolcsóbbitott import-buzával a börzén az árakat tetszésük szerint hullámoztathassák, a hazai termelők rovására és megkárositására. Az őrlésnél pedig a két forinttal olcsóbb idegen buzából 4. számu liszttől 8. számig elnevezett kenyérliszteket, a kizárólag hazai, tehát 2 frttal drágább gabnát őrlető molnárok ellenében, oly olcsó áron képesek előállitani s azokkal az egész országot elárasztani, hogy a hazai molnárok ebben az igazán nem tisztességes versenyben most már nem képe-ek megkeresni a szükséges mindennapi kenyerüket. Holott azon években, midőn még nem voltak képesek a vámvisszatéritési kedvezményt a kormánytól kisvindlerezni, tiszteséggel versenyzett velük az a huszonkétezeret meghaladó malom-ipartelep, mely ma már a tönk szélére taszittatott és végső segélyért kiált!

A nagymalmok ezen égbekiáltó igazságtalan elnyomása ellen a büntető törvénynek is meg kellene védelmeznie bennünket, mert hisz „aki másnak félrevezetésével magának jogtalan anyagi hasznot szerez, az csal.“ Itt pedig a kormány félre van vezetve; de hol keresünk birót, a ki nekünk magas és a kormánynál annyira befolyásos ellenségeink ellenében igazságot szolgáltasson?

De menjünk tovább.

Lukács Béla miniszter ur f. évi április 24-én az orosz és román vámszerződések tárgyalása alkalmával azt mondta az országgyülésen, hogy ha megbirja a világnak valamely buzája az 1 frt 50 kr. (aranyban) vámot fizetni, akkor Magyarországba bejöhet. Ezen hangzatos állitásra a nagymalmok igazgatói markukba nevethettek, mert ők vámvisszatéritési kedvezménynyel, vagyis vámmentesen itt Magyarországban hozzák fogyasztásba az idegen gabnából származó liszteket.

Nem rossz az 1887. évi május hó 28-án kiadott 27.324. számu miniszteri körrendelet következő kijelentése sem! „az idegen importbuza őrlését ellenőrizni nem lehet.“

Miért nem lehet?

Azért — mondják, — mert ez üzleti titok. Természetes, hogy titokban kell tartani, mert különben beleszólna a manipulácziókba a büntető törvény.

E sorok irója öt budapesti gőzmalomban dolgozott éveken át s annyi szakértelme van ezen a téren, hogy meri állitani az ellenőrzés lehetőségét. Őrlessék külön az importgabnát, a mint ezt több nagy malom ma is csinálja; de tegyék ezt szigoru pénzügyőri felügyelet

*) A „*Molnárok Lapja*“ holnap megjelenendő számából.

mellett. Az ellenőrzés csekély költségeit könnyen kibirnák a nagymalmok, de magát az ellenőrzést keserülnék meg.

Örlési engedélylyel megőrlettek 1891-ben 970.000, 1892-ben 1,323.000, a mult évben közel két millió métermázsa gabnát s magában a folyó évi április hóban 718.238 métermázsa idegen gabna jött a monarchiába, s ez a roppant mennyiség minden ellenőrzés nélkül őrlettetett föl s ennek legalább is 90%-ja — a fennálló törvények ellenére — belföldi foggyasztásra került, hogy ezzel minket a tisztességes versenyezhetésből kizárva, tönkre tegyenek.

Ezen óriási számok minden ékesszólásnál világosabban beszélnek és kellő alapot nyujtanak arra, hogy a kereskedelmügyi miniszter illető szakközege kérlelhetlen szigorral megbünhödjek s felelősségre vonassék azért, hogy az 1887. évi 27.324. számu miniszteri rendelettel homlokegyenest ellenkező állapotokat megtüri és pártolja. A rendelet vonatkozó szakasza igy szól: „Azon esetben, midőn a feldolgozás végett behozott árura vagy tárgyra az ugyanazonosságot megállapitó jegy nem alkalmazható, hanem az azonosság más kisegitő ellenőrzési intézkedések által lesz megállapitandó: az engedély csakis azon esetben fog megadatni, ha a m. kir. kormány meggyőződést szerez arról, hogy a készitení szánt áru verseny-képessége a külföldi piaczon kiváltképpen a vámmentesen behozott külföldi anyag alkalmazásától függ."

Az import ellenében ekszportra dolgozó nagymalmok ezen miniszteri rendelet megtartása alól azon nevetséges indokolással bujtak ki, hogy az import-buza őrlését nem lehet ellenőrizni, mert azt a hazaival együtt dolgozzák fel, és ezen hamis és tarthatatlan kifogással a lefolyt négy évben legkevesebb három millió forint erejéig megkárositották az államkincstárt, s a hazai molnároknak és termelő gazdaközönségnek legalább 50—70 millió forint ára kárt okoztak. Ki felelős ezért? Nem-e az a szakreferens, a ki akár kénnyelmüségből, akár vétkes mulasztásból nem szerzett magának igazán szakértő molnárok egybehivásával meggyőződést arról, hogy az idegen és vámmentesen behozott buza alkalmazásától függ-e a külföldi piaczok számára készitení szánt finom lisztnek versenyképessége. Igaz, hogy a szakértő molnárok előtt már maga ez a kérdés is nevetségesnek tünt volna föl és ime ily nevetséges alapon mennyire kárositják az államot és a közönséget!

Magyarország 22.000 malomipartelepén müködő molnárság nem kiván mást, mint védvámos szerződésünk érvényben tartását és hogy a nagy malmok csakis szigoru pénzügyőri ellenőrzés mellett őrlethessenek vámvisszatériteési kedvezménynyel import-buzát, de szigoruan köteleztessenek, hogy az abból készithető 70% olcsó lisztet és 27% korpát pénzügyőri ellenőrzés mellett ekszportáljak. Hanem az ne legyen továbbra is megengedve, hogy az import-buzából készitett silány lisztek ellenében a hazai buzából őrlött finom liszteket ekszportálják és ezen szives müveletüknek ráadásául az idegen olcsó gabnának 27% korpáját, melyből minden tápláló erőt már kisajtoltak, csaknem azon az áron adják el a magyarországi állattenyésztő gazdaközönségnek, mint a milyen áron ők a vámmentes buzát bevásárolják.

Sokat irhatnánk még ezen bennünket tönkre tevő manipulácziónak hazánk közegészségügyére való káros befolyásáról is; irhatnék azon üzelmekről, melyet a börzebiróság védelmező palástjába burkolózva, 6-os és 7-es számu keserü lisztjeikkel elkövetnek; hogy ilyen lisztek kenyérliszt czim alatt forgalomba hozhatók ne legyenek, hanem az a csekély táperő, melylyel az ilyen silány lisztek birnak, hagyassék meg a korpában, hogy az is alkalmas legyen az állattenyésztésre. Sok visszaélésről irhatnék még de ugy hiszem, hogy az itt előszoroltak is meggyőzhetnek mindenkit igazainkról és arra fogják inditani a kormányt, hogy állitsa meg az ellenünk inditott és vandálkegyetlenséggel folytatott irtó-háborut.

Már évek óta harczolok a sajtóban, hogy leálczázhassam a nagy malmok visszaéléseit és hogy fölrázzam lethárgikus álmukból szerencsétlen, jobb sorsra méltó pályatársaimat, kik csöndes rezignaczióval viselték eddig sanyaru sorsukat.

Nem mulaszthatom el, hogy köszönetet ne mondjak e helyen a „Budapesti Hirlap" szerkesztőségének, mely mindig a legnagyobb készséggel megnyitotta előttem tekintelyes lapja hasábjait igazságos ügyünk védelmére.

Most már, hála a gondviselésnek, kezdenek a hazai molnárok lassankent ébredezni, a miben kiváló érdeme van a jelesen szerkesztett „Molnárok Lapja" czimü szakközlönyünknek is, mely nemes czéljául tüzte ki igazságos ügyünk diadalra juttatását, a miért szaklapunk derék szerkesztőjének Jutassy Ödön urnak, ezuttal is a magam és pályatársaim nevében hálás köszönetet szavazok.

Dixi. *Posgay Miklós.*

Selyem hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü-szallonás-lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszállai a festanyagtól telitettek tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisitványé nem. — ***Henneberg G.*** (cs. kir. udvari szállitó) ***selyemgyára Zürichben*** **házhoz szállitva, postabér és vámmentesen szivesen küld** bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Irodalom.

— **A „Külföld"** czimű hetilapnak legujabb száma ritka élvezetet nyujt, amennyiben három alig ismert irodalom valóságos gyöngyeit hozza remek forditásban: „A macska" czimű bájos lengyel népdalt, egy gyönyörü horvát szerelmi dalt és néhány ujgörög dalt, a melyek érthetővé teszi királynőnk e nyelv iránti előszeretetet. Azonkivül a gyönyörü regényfolytatások mellett egy igen szép lengyel és egy angol novellát hoz, valamint a legujabb norvég és dán irodalomi érdekes ismertetését, az antwerpeni kiállitásról és a konstantinápolyi földrengésről szóló czikkeket és honi rovatban Bársony István legujabb lendületes birálatát. A gyönyörüen kiállitott lapot minden intelligens ember figyelmébe ajánljuk. Szerkesztőség és kiadóhivatal Nádor-utcza 15. I. em. Mutatványszámok ingyen és bérmentve.

— **A szépirodalmi lapok** között lobogó zászlóval megy előre a „Képes Családi Lapok" minden száma azt bizonyitja, hogy ennek szerkesztősége ismeri művelt, nagyszámu előfizetőinek lelki kivánságát, mert a saison morte-ban is jelesen állitja össze a „Képes Családi Lapok"-at. A legutóbbi számba irtak: Rudnyánszky Gyula, Buza Barna, G. Büttner-Julia, Dombay Hugó, Kántor Imre, Porsche Vilmos, Miskolczi Henrik, Gerő Imre és Monostori Károly. A regénymelléklet „Egy tanitó kisasszony" regénye cz. érdekes mű Perjessy Lajostól. A „Képes Családi Lapok" előfizetési ára egész évre 6 forint.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	7 frt.	—	krtól	7 frt.	20	kr-ig
Rozs	„	5 „	60	„	6 „	—	„
Árpa	„	6 „	—	„	7 „	—	„
Kukoricza	uj	5 „	50	„	5 „	80	„
Zab	„	6 „	50	„	6 „	80	„

		frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	15	—	100 kilo burgonya	1	85
„ II.	„	14	80	Marha zsir	1	10
Rozsliszt I.	„	13	50		kr.	
„ II.	„	11	50	Marhahus . 1 kilo	48—56	
Buzakorpa	„	5	25	Disznóhus . „	56—60	
Rozs „	„	5	—	„ zsir . „	68	
Köleskása	„	13	50	Borjuhus . „	60—80	
Dara	„	16	—	Birkahus . „	30	
Árpa dara	„	8	—		frt.	kr.
Széna	„	2	70	1 méteröl bükkfa	14	—
Szalma	„	1	52	„ „ dorong	11	—
				„ tölgyfa	9	40
				„ „ dorong	7	60

Vasuti menetrend.

Klm	Állomások.		sz. vegyes vonat II. III. oszt. kocsikkal		
	Középeurópai idő.		reggel	d. u.	este
—	**Köszeg**	ind.	4^{50}	11^{55}	6^{10}
6	Lukácsháza	(m. b.)	5^{03}	12^{08}	6^{24}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{19}	12^{24}	6^{41}
18	**Szombathely**	érk.	5^{33}	12^{39}	6^{55}
—	**Szombathely**	ind.	6^{46}	3^{18}	7^{40}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{31}	7^{56}
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	3^{46}	8^{13}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{01}	8^{26}

Csak kedden és pénteken, nyáron azonkivül még minden vasár- és ünnepnapon is közlekedik.

Déli vasut menetrendje.

Szombathelyről Bécs felé indul:

Szombathely	reg 4.00	reg. 5.52	d. e.	9.01	d. u.	4.39
Acsád	„ 4.18	„ 6.07	„	9.18	„	4.55
Bécsbe érk.	„ 9.00	„ 9.40	d. e.	1.54	„	8.58

Szombathelyről Nagy-Kanizsa felé indul:

Szombathely	d. e. 11.07	este	7.05	éjjel	12.51
Dömötöri	„ 11.23	„	7.27	„	1.10
Molnári	„ 11.32	„	7.41	„	1.21
Vasvár	„ 11.40	„	7.51	„	1.29
Sz.-Iván (Z.-Egerszeg)	d. u. 12.25	„	8.47	„	2.19
N.-Kanizsára érk.	„ 1.34	„	10.15	„	3.42

Szombathelyről Grácz felé indul:

Szombathely	reggl. 5.38	d. u.	3.12	este	8.05
Kis-Unyom	„ 5.51	„	3.25	„	8.17
Egyházas-Rádocz	„ 6.05	„	3.39	„	8.30
Körmend	„ 6.19	„	3.52	„	8.42
Csákány	„ 6.35	„	4.05	„	8.57
Rátót	„ 6.45	„	4.15	„	9.06
Szent-Gothárd	„ 7.09	„	4.33	„	9.26
Gyanafalva	„ 7.33	„	4.50	„	9.44
Grácz érkezik	d. e. 10.25	este	7.34	„	— —

Kanizsa felől Szombathelyre indul:

N.-Kanizsa	éjjel 12.45	reggel	6.05	d. u.	2.05
Sz.-Iván (Z.-Egerszeg)	„ 2.15	„	7.22	„	3.15
Győrvár	„ 2.39	„	8.08	„	3.38
Molnári	„ 3.14	„	8.17	„	4.05
Dömötöri	„ 3.27	„	8.28	„	4.15
Szombathelyre ér.	„ 3.47	„	8.45	„	4.21

Bécs felől Szombathelyre indul.

Bécs	regg. 7.20	délb.	1.35	d. u.	5.05	est.	7.40
Acsád	„ 10.41	„	6.21	„	9.08	éj.	12.20
Szombath. é.	„ 10.55	„	6.40	„	10.22	„	12.37

Grácz felől Szombathelyre érkezik:

Grácz	délb.	—.—	regg.	8.10	este 6.21
Gyanafalva	reggel	5.46	„	10.56	„ 9.10
Szt-Gotthárd	„	6.03	„	11.11	„ 9.15
Rátót	„	6.23	„	11.29	„ 9.25
Csákány	„	6.34	„	11.39	„ 9.42
Körmend	„	6.50	„	11.53	„ 10.04
Egyházas-Rádocz	„	7.03	„	12.08	„ 10.17
Kis-Unyom	„	7.16	„	12.22	„ 10.29
Szombathelyre érkezik	„	7.28	„	12.36	„ 10.41

Hirdetések.

Alma-árverés.

Körülbelül 600 drb. gazdag termésü almafáról az alma, főleg

maschanczki és reinett-almák

augusztus 20-án d. e. 9 órakor árverés utján eladatnak.

Jószágbérlés Borostyánkő.

Bálház-átvétel.

Teljes tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy a

kőszegi bálházat

augusztus 5-én át fogom venni.

Minden igyekezetem arra fog irányulni, hogy m. t. vendégeimet **izletes ételekkel**, a **legjobb minőségü borokkal**, valamint friss jó **sörrel** szolgáljam ki.

Pontos és figyelmes kiszolgálásról mindig gondoskodva lesz.

Mély tisztelettel

Frankenberger János,
vendéglős.

Dr. Dreiszker József
Hidegvizgyógyintézete

a szépen kies fekvésü *Köszeg* városában (Vasmegye) ¾ óra vasuttal Szombathelytől. Rendszere **Prisnitz** és **Kneipp**. Nyitva egész éven át.

Teljes ellátás, lakás vizkurával együtt

hetenkint 25 frt.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.